

Ekspertene

Den amerikanske filosofen Alvin Goldman (1938–) definerer eksperter som dem som har avansert og holdbar kunnskap innenfor et område, som har mer av slik kunnskap enn de fleste andre, og som er i stand til å bruke denne kunnskapen på nye problemstillinger (Goldman, 2011). Eksperter slik forstått er med andre ord ikke eksperter på «alt», men innenfor et bestemt felt, for eksempel folkehelse, nanoteknologi, skatterett eller miljøøkonomi. En ekspert på noe er derfor også ikke-ekspert på mye annet (se også diskusjon om bakgrunnskunnskap og ekspertise i seksjon 7.3).

En ekspert med avansert, holdbar og relativt mye kunnskap om noe, la oss si folkehelse, og som evner å anvende denne kunnskapen i møte med nye spørsmål og fenomener – for eksempel da koronaviruset dukket opp – kan være en forsker innenfor feltet. Forskere har lang akademisk utdanning og gjerne stilling ved et universitet eller forskningsinstitutt. Vitenskapelig kunnskap er med andre ord en viktig kilde til ekspertise. Også fagfolk i forvaltningen, under koronaepidemien for eksempel i Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, kan være folkehelseeksperter. Også disse har relevant høyere utdanning, men i tillegg til vitenskapelig kunnskap om folkehelse har de gjerne også praktisk erfaring og mer eller mindre systematisert erfaringskunnskap om hvordan folkehelsepolitikk best kan utformes gjennom reguleringer og tiltak. Også andre kan naturligvis besitte mye erfaringskunnskap om folkehelse, fra pasienter til representanter for brukerorganisasjoner og interessegrupper. Dette gjør at vi av og til snakker om lekfolkeeksperter eller brukereksperter. Når det snakkes om eksperter i diskusjoner om ekspertmakt i

politikken, er det imidlertid gjerne eksperter med vitenskapelig og annen fagkunnskap det siktes til.

Ekspertene det gjelder, er også gjerne dem vi forstår som tekniske eksperter: De har særlige kunnskaper om saksforhold innenfor et område som gjør at de kan si noe mer fundert enn de fleste om hvilke midler, eller hva slags «teknikk», som er mest effektiv, gitt visse politiske mål. Hvis for eksempel målet er å hindre epidemisk spredning av virus, vil epidemiologer og virologer sannsynligvis ha mer å melde enn mange andre om hvordan spredning skjer, og hvilke tiltak som vil monne mest.

De som gjerne gis autoritet som eksperter i politikken, enten det er medisinere, jurister, økonomer, samfunnsvitere eller andre faggrupper, har imidlertid ikke uten videre så mye mer kunnskap enn andre når det gjelder hvilke mål vi bør fremme, og hvordan slike mål bør avveies mot hverandre. Slike faggrupper gir likevel ofte råd i spørsmål om mål og målavveininger. Under koronaepidemien ga for eksempel eksperter på folkehelse og smittevern regjeringen råd om å stenge skoler for å stoppe smittespredning, sykdom og død, særlig blant eldre. Skolestengningen gikk negativt utover barn og unges læring, helse og livskvalitet. Gjennom en slik anbefaling avveide ekspertene med andre ord også viktigheten av mål og betydningen av omkostninger og gevinster for ulike grupper. Når eksperter med primært teknisk kompetanse så ofte går inn i slike måldiskusjoner, kan det være fordi de bes om det av politikerne, eller det kan være på eget initiativ.